

Az állam részvétele az Európai Bíróság előtti eljárásokban

2009.

Részvételi formák

- Az állam, mint alperes (kötelezettségszegési eljárásokban)
- Az állam, mint felperes (semmisségi, kötelezettségszegési vagy mulasztási eljárásokban)
- Az állam, mint beavatkozó (semmisségi, kötelezettségszegési vagy mulasztási eljárásokban)
- Az állam, mint írásbeli észrevételt tevő (előzetes döntéshozatali eljárásokban)

A magyar kormány részvétele eljárásonként 2009 novemberében

- Alperes: 6 (5 kereset visszavonva)
- Felperes: 2 (1 ítélet, 1 ügy folyamatban, 1 ügy esetleges)
- Beavatkozó: 19 ügy
- Írásbeli észrevételt tett: 25 magyar ügy (ebből 10 folyamatban, ezen felül 2 még nem érkezett meg hivatalosan), 37 más tagállami ügy

Beavatkozás

- Közvetlen eljárásokba, mint
 - Semmisségi eljárás
 - Kötelezettségszegési eljárás
 - Mulasztási eljárás

Az eljárás alperesének vagy felperesének közvetlen jogi támogatását jelenti

A beavatkozás menete

- A közvetlen keresetekről értesítés jelenik meg az EU Hivatalos Lapjában
- A beavatkozási szándékot az értesítéstől számított hat hétig lehet jelezni
- A beavatkozási kérelemtől a Bíróság elnöke dönt
- Engedélyezett beavatkozás esetén beavatkozási beadványt kell benyújtani

Magyarország, mint beavatkozó

- C-273/04. sz. Lengyelország kontra Tanács
- T-431/04. sz. T-417/04.sz. T-418/04. sz. Tocai ügyek
- C-440/05. sz. Bizottság kontra Tanács
- C-205/06, C-249/06, C-118/07 Ausztria, Svédország, Finnország ellen indított beruházás-védelmi tárgyú eljárások
- Közjegyzők állampolgársági követelményei miatt indított eljárások F, Lux, BE, DE, AT esetében.
- Flamand illeték-ügyben

Az előzetes döntéshozatali eljárás

- Nemzeti bíróságok kezdeményezhetik, ha az előttük folyamatban lévő ügyben felmerül a közösségi jog értelmezése vagy másodlagos jogforrások esetében azok érvényessége
- Együttműködési forma a tagállami bíróságok és az Európai Bíróság között a közösségi jog egységes értelmezése érdekében

Az állam részvétele előzetes döntéshozatali eljárásban

- Az állam az előzetes döntéshozatali eljárásban nem felek mellett foglal állást, hanem azt fejt ki, hogy álláspontja szerint hogyan kellene a feltett kérdéseket megválaszolni (írásbeli észrevételt tesz)
- Írásbeli észrevételt jogosult még tenni:
 - bármelyik tagállam
 - az uniós intézmények (a Bizottság mindig)
 - az alapügy felei

Mikor érdeke az államnak részt venni előzetes döntéshozatali eljárásban?

- Ha az ügy kimeneteléhez jogi érdeke fűződik
 - C-347/03. sz. Tocai ügy
 - C-475/03. sz. IRAP ügy
 - Közjegyzők állampolgársági követelménye
- Ha saját bíróságától indult („kvázi alperes”)
- Az ügyet érdekesnek találja, annak kimeneteléhez közvetlen érdeke nem fűződik

Magyar előzetes döntéshozatali ügyek

- Az új tagállamokból az első 5 előzetes döntéshozatali ügy magyar bíróságoktól indult
- A 2004-ben csatlakozott országok közül Magyarországról indult a legtöbb ügy

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
HU	2	3	5	2	6	10
PL		1	2	7	4	3
CZ		1	3	2	1	2
SK			1	1		2
EE				2	2	1
LV					8	3
LT			1	1	3	1
SI						
MT						
CY						2
BG				1		4

Fontosabb ügyek a C-302/04. sz. Ynos ügy

- Fogasztóvédelmi jogi jogvita (2004. június)
- Az ügy lényegi része a közösségi jog hatályosulásával kapcsolatos: lehetséges-e a közösségi jog értelmezését kérni és azt alkalmazni egy olyan ügyben, amelyben a jogvita a csatlakozás előtt indult
- Az ügyet a nagy tanács tárgyalta, ítéletében (2006. január) hatáskörének hiányát állapította meg.

Az Ynos ügy

- Fogasztóvédelmi aspektus (hatáskör hiányában a Bíróság nem tárgyalta, de jogalkotási kötelezettséget keletkeztetett)
 1. Tisztességtelen szerződési feltétel esetében összeegyeztethető-e a közösségi joggal, hogy a Ptk. megtámadhatóságot ír elő és nem teszi lehetővé a tisztességtelenség hivatalból való észlelését?
 2. Megfelel-e az irányelvnek a Ptk. Részleges érvénytelenséget érintő szabálya?

Az Ynos ügy

- A főtanácsnok az ügy érdemével is foglalkozott
- Mindkét esetben helytelennek találta a Ptk. Szabályát
- Az ügy lezárta után a Bizottság kötelezettségszegési eljárást akart indítani
- A Ptk. addigra módosult
 - Relatív semmisség
 - Részleges érvénytelenségi szabályok változása

C-290/05, C-333/05 regisztrációs adó tárgyú ügyek

- A Bács-Kiskun Megyei Bíróság, valamint a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság kérdései
- Összeegyeztethető-e a magyar regisztrációs adó 2004. május 1. és 2005. december 31. közötti szabályozása a közösségi joggal
- A Bíróság ellentétesnek minősítette a szabályozást, mert az nem vette figyelembe a gépjárművek avulását (2006. október)

Regisztrációs adó

- A vitatott időszakban a törvény azonos mértékű adót alkalmazott az importált új és használt gépjárműre
- Az adó mértéke csak műszaki és környezetvédelmi tényezőktől függött
- A Bíróság korábbi joggyakorlata egyértelmű volt: használt gépjárművek esetében az adott az avulás mértékében csökkenteni kell, különben diszkriminatív adóztatás
- Következmény: visszatérítés (2007. február-2007. augusztus) külön törvény, egyedi eljárás

A közösségi jogba ütköző módon beszedett adók, járulékok, fizetési kötelezettségek

- A közösségi jogba ütköző módon beszedett adókat, járulékokat, egyéb fizetési kötelezettségeket vissza kell téríteni

- A visszatérítés követelményei:

Egyenértékűség

Hatásosság

Nem kell visszatéríteni azt az összeget, amit az érintett 3. személyre már áthárított

Az áthárítás megtörténtét a hatóságnak kell bizonyítania

2006. évi CXXX. Törvény a regisztrációs adó részleges visszatérítéséről

- Magyarországon gondot okozott az egyenértékűség biztosítása, mivel az AB határozatai főszabály szerint ex nunc és nem ex tunc hatályúak
- A visszatérítés csak a különbözetet érintette, nem a teljes adó összegét
- Az eljárási szabályok megteremtése miatt külön törvényt kellett elfogadni

2006. évi CXXX. törvény

- A visszatérítésre jogosult személyek:
- *a)* aki gépjármű forgalomba helyezése miatt a Rega-tv. 2004. május 1. napja és 2005. december 31. napja között hatályos rendelkezései alapján adót fizetett a vámhatóság részére, illetve
- *b)* akire az adónak vagy egy részének megfelelő összeget az fenti személy „regisztrációs adó”-ként áthárította (tipikusan aki gépjárművét kereskedőtől vásárolta)

2006. évi CXXX. törvény

- Az igénylőnek nyilatkoznia kell, hogy áthárította-e az adót vagy annak egy részét harmadik személyre
- A visszatérítendő összeget egy avulási skála alapján határozták meg
- Az igényérvényesítésre egy 180 napos időszak állt rendelkezésre

Általános visszatérítési szabályok az Art-ben (2003. évi XCII. Törvény)

- Indoka: ne kelljen valamennyi visszatérítési igényt jelentő európai bírósági döntéskor új törvényt hozni
- Feleljen meg az egyenértékűség és az arányosság követelményének

Art. 124/C.§

- Ha az Alkotmánybíróság, illetve az Európai Közösségek Bírósága az adófizetési kötelezettséget előíró jogszabály alkotmányellenességét, illetve az Európai Unió kötelező jogi aktusába ütközését a döntés kihirdetéséhez képest visszamenőleges hatállyal állapítja meg
- 180 napos határidő
- Nyilatkozási kötelezettség az áthárításról

A C-74/08. sz. Parat ügy

- Tényállás: A PARAT RT. támogatási szerződés alapján a beruházása elszámolható összköltségének finanszírozásához 47%-os mértékű vissza nem térítendő támogatást kapott

A Parat ügy

- Az adóhatóság megállapította, hogy a PARAT köteles a beruházás keretében beszerezett gépek tekintetében levont HÉA összegét csökkenteni, tekintettel az általa kapott vissza nem térítendő támogatásra.
- A PARAT arra hivatkozott, hogy az a magyar szabály, hogy az ÁFA levonási jog nem gyakorolható a vissza nem térítendő támogatás értékéig ellentétes a 6. HÉA irányelvvel

A Parat ügy

- Az ügy megítélése egyértelmű volt a korábbi, azonos tárgyú francia és spanyol ügyekben hozott ítéletek fényében
- A Bíróság a magyar szabályozást ellentétesnek minősítette a közösségi joggal

Új Art. Szakasz (Art. 124/D. §)

- A levonási jog miatti visszatérítési igény miatt újra speciális szabályokra volt szükség
- (2) A jogosultak a levonási jogot 180 napon belül benyújtott - önellenőrzésével érvényesíthetik

C-238/06, C-312/06 iparűzési adó

- A Zala Megyei Bíróság, illetve a Legfelsőbb Bíróság kérdései
- Előzménye: a hasonló olasz adó ügyében (IRAP) indult eljárás – C-275/03
- Tömeges keresetindítás Magyarországon (800 ügy országszerte)

Az IRAP ügy

- Az IRAP olasz regionális adó, amelyet a termelési tevékenység után kell fizetni és az éves árbevételre vetül
- A Banca popolare di Cremona azt állította, hogy ez ellentétes a 6. HÉA irányelv 33. cikkével, amely szerint egy tagállamban csak egy forgalmi típusú adó lehet

Az IRAP ügy

- A forgalmi típusú adók jellemzői:
 - Arányos a termék vagy szolgáltatás árával
 - Általános
 - A termelés minden szakaszában kivetik
 - Az adót a végső fogyasztó viseli

Az IRAP ügy

- Az ügyben 2 főtanácsnoki indítvány is született, mindkettő negatív
- Az ügyben újra megnyitották a szóbeli szakaszt
- Pervesztés esetén az olasz államnak 120 milliárd eurót kellett volna visszafizetnie
- Felmerült az ítélet időbeli hatályának korlátozása
- A Bíróság nem találta az adót ellentétesnek (arányosság és a fogyasztóra való átháríthatóság hiánya)

A magyar iparűzési adó

- Az olasz ügy eldöntötte a magyar sorsát
- Ellenkező esetben felmerült volna, hogy hogyan hat ki az olasz ügy ítéletének időbeli korlátozása a magyar ügyre
- Kb. 500 milliárd forint visszafizetést eredményezett volna

C-210/06. sz. Cartesio ügy

- A Szegedi Ítéltábla kérdése
- Fellebbezés lehetséges-e előzetes döntéshozatali kérelmet kezdeményező végzéssel szemben
- Kísérlet a Daily Mail ügy forradalmasítására: áthelyezheti-e székhelyét egy társaság egy másik tagállamba jogi személyiségének megtartása mellett

C-210/06. Cartesio ügy

- „A tagállam meghatározhatja, hogy milyen kapcsolat szükséges ahhoz, hogy a társaságot nemzeti joga alapján létrejötnék lehessen tekinteni,...E lehetőség magában foglalja azt is, hogy e tagállam ne engedje meg a nemzeti joga alá tartozó társaságnak, hogy megtartsa e minőségét akkor, ha székhelyét más tagállamba kívánja áthelyezni.”

Cartesio ügy

- De: ha egy tagállam lehetővé teszi a székhely áthelyezését, akkor a fogadó ország ez elé nem gördíthet akadályt

Következtetés: a befogadást lehetővé kell tenni, de az áthelyezést nem

Folyamatban lévő, fontosabb magyar előzetes döntéshozatali eljárások

- C-138/08. Hochtief közbeszerzés
- C-96/08. CIBA szakképzési hozzájárulás
- C-31/09. Bolbol menekültügy
- C-359/09. Ebert ügyvédi tevékenység folytatása

Előzetes döntéshozatali eljárások száma a régi tagállamokban

- BE: 2004:24, 2005: 21, 2006: 17, 2007: 22; 2008:24
- DK: 2004: 4, 2005: 4, 2006: 3, 2007: 5; 2008: 6
- DE: 2004: 50, 2005: 51, 2006: 77, 2007: 59; 2008: 71
- EL: 2004: 18, 2005: 11, 2006: 14, 2007: 8 , 2008: 9
- E: 2004: 8, 2005: 10, 2006: 17, 2007: 14; 2008: 17
- F: 2004: 21, 2005: 17, 2006: 24, 2007: 26; 2008: 12
- IE: 2004: 1, 2005: 2, 2006:1, 2007: 2; 2008: 1
- I: 2004: 48, 2005: 18, 2006: 34, 2007: 43; 2008: 39
- NL: 2004: 28, 2005: 36, 2006: 20, 2007: 19; 2008: 34
- UK: 2004: 22, 2005: 12, 2006: 10, 2007: 16; 2008: 14

Tagállamok által indított közvetlen keresetek

- Az ilyen keresetek célja: egy uniós jogi aktus vagy annak egy részének megsemmisítése
- A semmisségi okokat az EK Sz. kimerítően felsorolja
- Ritkán sikeresek

Magyarország által indított közvetlen keresetek

- T-310/06: Magyarország kontra Bizottság (a kukorica intervenciós felvásárlása esetében bevezetett fajsúly kritérium). Gyorsított eljárás. Ítélet: 2007. november 15. A Bíróság megsemmisítette a megtámadott rendeleti részeket

Magyarország által indított közvetlen keresetek

- T-221/07 Magyarország kontra Bizottság (CO2 kibocsátási kvóták tárgyában hozott bizottsági határozat)
- Azonos tárgyban más tagállamok keresetei: Csehország, Lengyelország, Észtország, Litvánia
- Magyarország beavatkozó ezekben az ügyekben
- A lengyel és észt ügyben ítélet is született már, a bizottsági határozatot megsemmisítették

Az új tagállamokkal szemben indított kötelezettség-szegési eljárások (2009 novemberi állapot)

- Magyarország: 5 (4 visszavonva, 1 folyamatban)
- Lengyelország: 29 (9 visszavonva, 6 ítélet, 14 folyamatban)
- Csehország: 19 (6 visszavonva, 9 ítélet, 4 folyamatban)
- Szlovákia: 5 (1 visszavonva, 2 ítélet, 2 folyamatban)
- Észtország: 6 (4 visszavonva, 1 ítélet, 1 folyamatban)
- Lettország: 0
- Litvánia: 1 (ítélet)
- Szlovénia: 3 (1 visszavonva, 2 ítélet)
- Málta: 11 (5 visszavonva, 3 ítélet, 3 folyamatban)
- Ciprus: 4 (2 visszavonva, 2 folyamatban)